

Un desastre que afectaria milers de milions de persones

Si els pous de petroli cremen

Kuwait té entre 300 i 400 pous de petroli i l'exèrcit iraquí els pot haver minat tots. El conflicte bèl·lic podria provocar-ne l'incendi i causar una de les catàstrofes ecològiques més greus que s'hagin vist.

A primers de novembre, el rei Hussein de Jordània va intervenir en la inauguració del debat polític de la II Conferència Mundial sobre el Clima, a Ginebra. Tot i que Margaret Thatcher i Michel Rocard també hi van parlar, el monarca àrab va acaparar l'atenció dels mitjans informatius, en advertir de les possibles conseqüències climatològiques d'un conflicte armat al golf Pèrsic. Per a Hussein, la guerra portaria la tragèdia ecològica més gran des de l'accident de Txernòbil.

Ara, estudis científics indiquen que el rei jordà no anava desencertat, tot i que no hi ha una coincidència plena entre els climatòlegs. Hussein recordava que aquella regió emmagatzema el 70% de les reserves de combustible fòssils del món i que si es cremés la meitat de les reserves de petroli de Kuwait l'efecte seria devastador, s'enfosquiria la zona en un radi de 750 quilòmetres, i afectaria Kuwait, l'Iraq, Bahrein, Qatar, els Emirats Àrabs, Aràbia, Jordània, Síria, Iran i les àigües del golf Pèrsic.

Ara, Richard Turco, de la Universitat de Califòrnia, a Los Angeles, ha explicat que si el petroli del Golf crema durant un mes, "es llançaran a l'alta atmosfera 3 milions de tones de fum negre, que enfosquirien una àrea de més de la cinquena part de la superfície total del planeta". Els núvols contindrien grans quantitats de sotge -carbó quasi pur-, amb gran capacitat d'absorbir la calor generada pel Sol. Aquests núvols trigarien a desaparèixer i el petroli cremaria durant nou mesos. Segons Turco, es formaria una capa negra a uns 25 quilòmetres d'altura.

Aquest és un dels principals temors que provoca un conflicte bèl·lic al Golf. Si els pous cremen -accidentalment o intencionadament- el clima de tot el planeta es podria veure afectat i les conseqüències a aquella regió serien especial-

ment dramàtiques. Els analistes creuen que l'Iraq ha col·locat mines a la major part dels pous de Kuwait -entre 300 i 400-, si no a tots. Encara que no es produeixi una acció destinada a fer-los explotar, hi ha moltes possibilitats que, en un conflicte llarg, els pous o els oleoductes s'incendiïn.

A primers de gener, l'assessor científic del rei Hussein de Jordània, Abdullah Toukan, va participar en una trobada organitzada a Londres per membres del partit Verd i de la Campanya pel Desarmament Nuclear. Toukan va dir que hi ha una alta probabilitat que més de 100 milions de barrils cremïn durant uns quants mesos.

TRES MILIONS DE BARRILS CREMATS AL DIA

Si bé els càlculs efectuats per diversos científics no són més que conjectures, ja que s'hi haurien de considerar molts factors, hi ha cert consens en algunes de les conseqüències d'un esdeveniment d'aquest tipus. L'Oficina Meteorològica Britànica ha dit que els seus experts estudiaven el fet. Però John Wakeham, secretari d'energia, ha manifestat que els pronòstics d'un desastre ecològic mundial "estan fora de lloc".

No és de la mateixa opinió John Cox, enginyer químic, assessor d'una companyia petrolera del Golf. Cox ha de publicar a finals de mes un article en el *Environmental Protection Bulletin*. En aquest article, Cox diu que si l'Iraq decideix incendiar els pous kuwaitians, es cremaran al menys 3 milions de barrils de petroli al dia, aproximadament la producció total abans de la invasió iraquiana. El foc continuaria cremant un territori que conté el 10% de les reserves mundials conegudes de petroli.

L'incendi enviaria a l'atmosfera una gran quantitat de diòxid de carboni, principal contribuent a l'efecte hivernacle,

que podria elevar la temperatura mitjana del planeta. Però, segons Cox, el perill principal vindria de productes incontrolats de la combustió, com ara monòxid de carboni, diòxid de sofre i òxids de nitrogen.

Cox creu que la quantitat de fum seria menor que la prevista per Turco i la situa en unes 500.000 tones per mes. Però tant Turco com Cox estan d'acord a dir que, en tot cas, seria molt menys que els 50 o 100 milions de tones previstos en cas de conflicte nuclear.

Turco va ser, junt amb altres científics, un dels autors dels primers estudis sobre els efectes climàtics d'un conflicte nuclear generalitzat. L'anomenat informe TTAPS -per les inicials dels seus autors- diu que la temperatura mitjana podria baixar a 20 graus sota zero durant mesos i que milions i milions d'espècies animals i vegetals moririen per les explosions.

En els últims estudis referits a l'anomenat "hivern nuclear", Turco i els seus col·legues diuen que la temperatura d'estiu a l'Orient Mitjà baixaria entre 10 i 20 graus respecte a l'actual, que sol passar dels 40 graus.

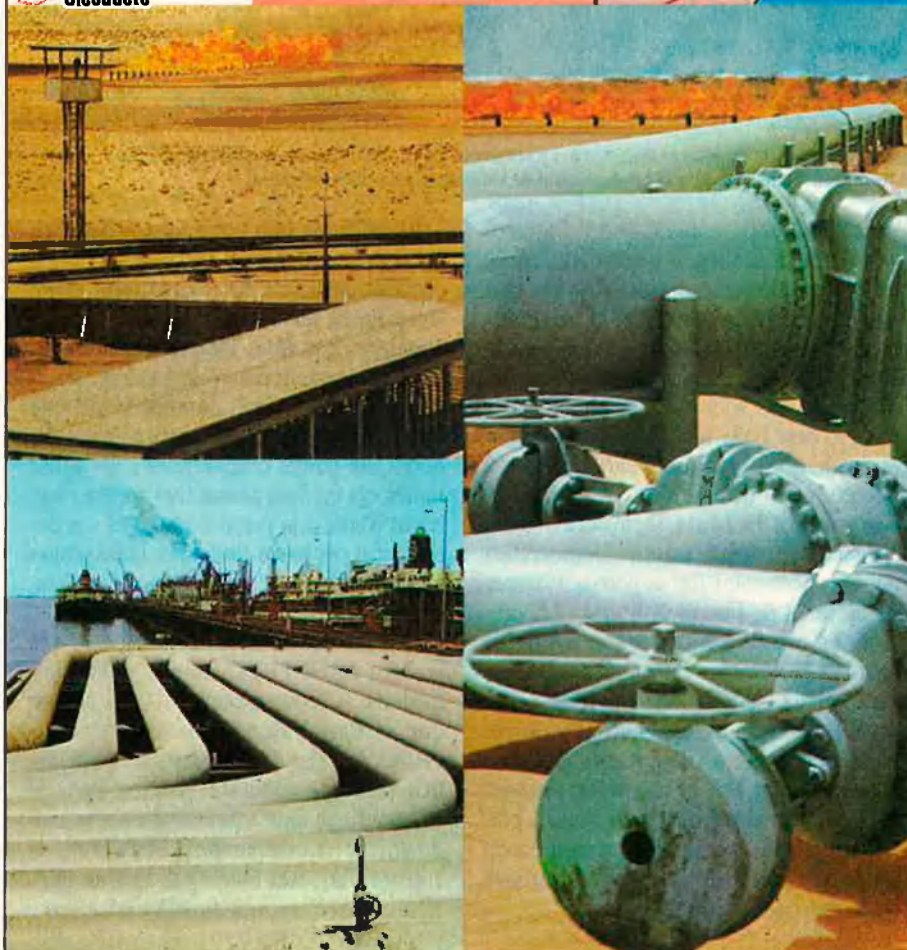
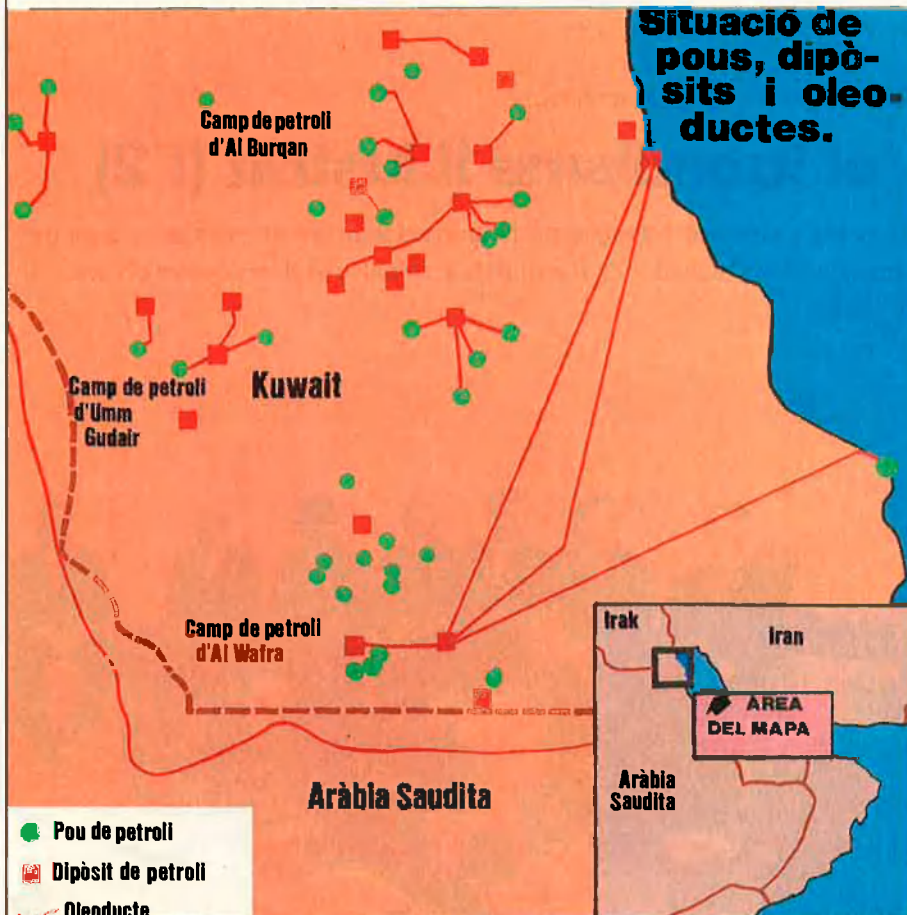
Cox creu que potser un 6% del petroli cremat es convertiria en fum. Amb tones de petroli cremant, el foc s'hi mantindria entre 6 mesos i un any. Butler, de la British Petroleum, no està del tot d'acord amb Cox.

Ell recorda que el 1964 hi va haver un incendi en un camp petrolífer de Kuwait, amb una flama de 150 metres que es va mantenir durant sis setmanes abans d'apagar-se, però que va produir poc fum.

EFFECTES SOBRE ELS MONSONS

En la mateixa trobada on va parlar l'assessor del rei Hussein, Cox va manifestar que, a 1.500 quilòmetres de Kuwait, la columna de fum podria ser tan gran com que es preveu per un conflicte nuclear. A més, l'Índia, tot i estar-ne més

Situació de pous, dipòsits i oleoductes.

allunyada, notaria també els efectes dels incendis.

Efectivament, els vents monsons afecten l'Índia durant l'estiu i porten pluges essencials per a l'agricultura. Es formen perquè la temperatura de l'aire damunt d'Àsia s'escalfa més ràpidament a l'estiu que l'aire sobre l'oceà. Una columna de fum damunt el continent subsasiàtic el proper estiu podria reduir el gradient de temperatura i barraria el pas al monsó, portant una sequera que afectaria centenars de milions de persones. Els models d'hivern nuclear coincideixen en aquesta previsió. Fins i tot un efecte parcial causaria més morts que la població total de l'Iraq, Kuwait i Aràbia Saudita junts.

Richard Scorer, meteoròleg del Col·legi Universitari de Londres, es mostra escèptic i dubta que l'home pugui modificar d'aquesta forma el clima. Es mostra més preocupat pels abocaments de petroli en el Golf i els seus efectes a la vida marina. Però altres especialistes es mostren més receptius a les previsions anteriors, si bé pensen que hi ha moltes variables a considerar.

Els núvols que es dispersen a la baixa atmosfera absorbeixen menys calor i es desfan abans que els de l'alta atmosfera. Turco creu que els núvols negres podrien establir-se a uns 25 quilòmetres d'altura. A més, es pensa que un gran de sotge pot bloquejar 2 terços de la llum que arriba a la terra, en una àrea de 8 a 10 metres quadrats. També cal considerar que en climes atemperats les partícules que formen el fum poden tornar a caure a la terra pel seu propi pes o amb les pluges. En el desert, en un clima sec, es més difícil que les partícules que el formen caiguin pel seu pes o, encara menys, per les esporàdiques pluges. I cal recordar que les condicions del desert faciliten que l'absència de llum solar baixi molt les temperatures, com es pot comprovar amb les fredes nits que s'hi produeixen.

Els científics tenen esdeveniments que els serveixen d'exemple. Un foc produït a Sibèria el 1924 va generar de 20 a 40 tones de fum, amb una disminució de 2 a 5 graus a la temperatura diurna. L'erupció del volcà Krakatoa, entre Java i Sumatra, el 1883, va causar un 20% de reducció de la llum solar a França durant uns mesos. I el del Laki, a Islàndia, va crear, el 1783, boira sobre Europa i gran part de Nord-amèrica. Però ara no serien causes naturals, sinó l'acció irresponsable de l'home la que provocaria aquestes terribles conseqüències

Xavier Duran